

Henri Nouwens zoektocht raakt de moderne mens

In Helvoirt wordt tot woensdag een conferentie over Henri Nouwens gedachtegoed gehouden. | beeld nd

28 november 2016, 21:55

Gerard ter Horst

Twintig jaar na zijn dood is het gedachtegoed van de Nederlandse priester Henri Nouwen springlevend. 'Gods geliefde kind zijn vraagt af te dalen naar de plaatsen van zwakheid en nederigheid.'

► Helvoirt

Het is dit najaar twintig jaar geleden dat de bekende Nederlandse priester Henri Nouwen plotseling overleed, in een Hilversums ziekenhuis terwijl hij op doorreis was naar Sint-Petersburg in Rusland. Daar zou hij met de christelijke documentairmaker Jan van den Bosch een drieluik maken over 'de terugkeer van de verloren zoon', bij het gelijknamige schilderij van Rembrandt dat er in de Hermitage hangt. En dat prijkt op de omslag van Nouwens bekendste boek, *Eindelijk thuis*.

Van den Bosch herinnert zich Nouwens overlijden als de dag van gisteren. 'Hij had een hartinfarct gehad, maar het leek goed af te lopen. We spraken naar elkaar uit dat we de reis enkele weken zouden uitstellen, en hebben op zijn ziekenhuiskamer Psalm 98 gelezen. Daarin staan de bekende regels: God is getrouw. Dat riep hij ons bij het uitzwaaien na, een uur later was hij dood, getroffen door een tweede, fatale hartaanval. Maar zijn leven getuigt van die trouw van God. En hij wist dat op zo'n bijzondere manier te verwoorden die maar voor weinigen is weggelegd.'

identiteit

Tot woensdag is er in Helvoirt op initiatief van Van den Bosch' reisorganisatie DrieTour een conferentie waar wordt stilgestaan bij Nouwens gedachtegoed. Dat blijkt springlevend. Neem deze populaire overtuiging, gemunt door Nouwen: ten diepste ligt je identiteit als christen in niets anders dan dat je een geliefd kind van God bent. Hij schreef erover in zijn vermaarde, autobiografische *Eindelijk thuis*, dat een hele generatie moderne, vooral protestantse christenen heeft beïnvloed.

Zijn jongere broer Laurent Nouwen, nu 72, probeert dat te verklaren: 'Hij zocht niet zozeer het geloof in God, waarbij je snel bij dogma's uitkomt, maar het vertrouwen in Hem. Daar hebben moderne mensen kennelijk veel behoefte aan.'

Dat zijn broer ook twintig jaar na zijn dood nog zo populair is, dat verbaast hem. Wereldwijd werden er al 6,5 miljoen boeken verkocht, tot in Japan, Zuid-Korea en China aan toe. Dat zegt iets over de unieke, universele manier waarop zijn rusteloze en sensitieve broer zijn spirituele zoektocht beschreef, het zegt evenzeer iets over de moderne mens, vindt Laurent Nouwen. 'Het merkwaardige is dat hij veertig boeken heeft geschreven over het ene leven dat hij niet leiden kon, in een voortdurend zoeken naar God.'

Hij citeert de Canadese theoloog Ron Rolheiser, die onderzoek deed naar Nouwens aantrekkingskracht. 'Het blijkt dat zijn manier van schrijven eenvoudig is, voor iedereen toegankelijk, en vanuit de existentiële beleving van het zoeken naar God. Dus niet vanuit het succesvol vinden van God, maar vanuit het voortdurende zoeken, als een pijnlijk gemis naar het thuiskomen bij Hem. Dat zoeken spreekt moderne mensen meer aan dan het zeker weten.'

Toch was Nouwens zoektocht niet vrijblijvend of op zichzelf gericht, waarschuwt Laurent. Je geliefd weten door God draagt het gevaar van narcisme, van ziekelijke eigenliefde in zich. 'Zo bedoelde mijn broer dat niet. De woorden "je bent Mijn geliefde zoon" gaan terug op Jezus' doop in de Jordaan. Dat was aan het begin van zijn openbare optreden, dat eindigde aan het kruis. In Gods liefde je identiteit vinden brengt je niet allerlei wereldse geneugten, het nodigt juist uit tot volgen.'

Van den Bosch bevestigt dat. Juist Henri Nouwen nodigde uit om af te dalen 'naar de plaatsen van zwakheid en nederigheid, want daar worden we naar toe gezonden.'

niet langer hoogleraar

Die radicale navolging beschreef Nouwen niet alleen, hij leefde hem. Als gevierd professor aan de prestigieuze Harvard-universiteit besloot hij in 1986 alles op te geven en te gaan zorgen voor de meervoudig gehandicapte Adam in het Canadese Toronto, waar Nouwen ook begraven ligt. 'Die stap begon ik pas later te begrijpen', zegt Van den Bosch. 'Hij had ontdekt: zalig zijn de armen van geest, niet zij die voor de armen van geest zorgen.'

Deze maand kwam voor het eerst nieuw werk van Nouwen uit, vertelt Maarten Van Steenberg van de Belgische uitgeverij Lannoo. Liefs, Henri bevat tweehonderd persoonlijke brieven en laat zich lezen 'als een alternatieve biografie, want je leert hem goed kennen'.

Ook Eindelijk thuis blijft populair, elk jaar worden er enkele duizenden exemplaren verkocht. In totaal al meer dan honderdduizend, aldus Van Steenberg. <

